

Tidskriften HORIZONT presenterar:

- UNGERSKANS GRÄNSLÖSA LITTERATUR

Den finlandssvenska *tidskriften Horisont* har under alla år varit en klassisk förmedlare av litteratur från olika horisonter och tidslägen. Tidskriften har samtidigt haft en rik recensionsavdelning, som givit tidskriften en aktuell och medveten nutidsprägel.

Därför är det nu mycket intressant att få ta del av red. Maria Sandins presentation av ungersk minoritetslitteratur. Det är utan tvekan ett speciellt nummer av tidskriften. Det är första gången som författare från de ungerska minoriteterna i Rumänien, Slovakien, Ukraina och Jugoslavien publiceras tillsammans med författare från moderlandet Ungern. Samtidigt ges en ingående, förträfflig presentation med historiska trådar vad gäller den ungerska litteraturens historia av det ungerska författarförbundets ordförande Béla Pomogáts.

Som ett underliggande incitament ligger samtidigt poeten Tomas Tranströmers intresse och verksamhet i de Östeuropeiska länderna. Han berättar genom ett publicerat brev från en resa 1969 hur han genom Svenska Institutets försorg gjorde en kontaktskapande resa. Det är ett brev till vännen och översättaren Robert Bly, som nu inledningsvis publiceras. Brevet kan ses som ett konkret bevis på, Tranströmers politiska engagemang och konkreta intresse för skrivande människor i ett tidsskede då han ofta anklagades för politiska ointresset.

De elva ungerska författarna är kvinnor. De bjuder på en rik upplevelseläsning både i prosans och poesin form. Större delen av Horisont ägnas dessa författare och poeter. Några har fått norsk eller dansk översättning. Det är bra. Vissa texter erbjuder t.o.m. en omfattande ordlista. Översättare till svenska är Frans Mervel i Stockholm, som även är den som tagit initiativet till dessa författares utgivning, och till norska Peter R. Holm och Vince Sulyok och till danska Péter Eszterhás.

I en omfattande essä, med klar vetenskaplig struktur, presenterar slutligen Rune Ingo, som är professor i modern finska vid Vasa universitet: *Kalevala och dess nya svenska översättning*.

Det är den nyligen utkomna utgåvan av Lars och Mats Huldén, som kommenteras och sätts in i sitt historiska sammanhang. Förra året var det 150 år sedan som den legendariske Elias Lönnrot gav ut sin Kalevalaöversättning. Nu 150 år senare har "kalevaladikten" fått en renässans som förnyar och berikar språket och poesin på alla plan. Ingo ger en historisk analys och belyser flera översättning på andra språk. Mest intressant är ändå genomgången av grunderna för den finska versmåttet: kalevalametern – med de sjungande trokéernas fallande rytm. Vidare behandlas struktur, stil och semantiska överväganden.

Ett rikt Horisontnummer, som för oss förklarar konsekvenserna av Trianonfreden 1920, då gränsdagningar minskade Ungerns yta till mindre än en tredjedel. Var tredje ungrare hamnade utanför hemlandets gränser. De ungerska minoriteterna är alltså många och stora i omkringliggande länder. Därför är den rätta beteckningen: Ungersk litteratur. Det bevisar nr 2 av årets Horisont, som nu är inne på sin 47:e årgång.

Hans-Evert Renérius